

Inatsisartut Suleriaasianni § 33, imm. 3, nr. 1 naapertorlugu Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffianni Inatsisartut aallartitaannut siulittaasup aalajangiiffigisassatut siunnersuut manna saqqummiuppaa:

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata kaammattuutitut aalajangersagassaanut nr. 3/2017-imut siunnersuut:

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata Savalimmiuni, Islandimi Kalaallit Nunaannilu Naalakkersuisunut kaammattuutigaa imaani pisuussutini uumassusilinni mikroplasteqassutsimik kiisalu atlantikup avannaata imartaani plastikini mingutsitsinerup qanoq siammartigisimaneranik misissuinerup aallartitseqqullugit. Misissuinerup inernerisa 2018-imi Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiannut saqqummiunneqarnissaat kissaatigineqarpoq.

(Aallartitat siulittaasuat Vivian Motzfeldt)

Tungavilersuut:

Aalisarnek Nunani Avannarlerni Killerni inuuniarnermut tungaviusut pingaarnerit ilagaat, taamaattumillu pisuussutiniq pineqartunik iluaquteqarniarnek piujuaannartitsinermik tungaveqartariaqarluni. Plastikiniq mingutsitsineq imaani avatangiisinik annertuumik ulorianartorsiortitsivoq ungasinnerusorlu isigalugu Nunat Avannarliit Killiit pinngortitami pisuussutaannik pingaarnerpaamik ajoqusiisinaalluni.

Plastikit eqqakkat ukiumut 8 millioner tons missaat nunarsuatsinni imartanut eqqarneqartarnerat missingerneqarsimavoq, taamatullu aamma missingerneqarsimalluni kisitsit 2025-imi ukiumut 17 millioner tonsinngorumaartoq. Nunarsuatsinni immat sarfat aqutugalugit qanimut atasorujussuupput, taamaalillunilu plastikit igitat allarujussuarmut apuussinnaasarlutik. Sumiiffiit ilaanni qeqertaaranngorlutik katersuuttarput kikkunnit tamanit takuneqarsinnaallutik, allatigullu plastik miluumasunut imarmiunut timmissanullu ajoqutaalluni. Plastik arriorartornermini mikroplastinngoriartortartoq (plastikip sananeqaataa minnerpaaq) nunanit imaanut kuuinnartinneqartarpoq, soorlu aamma biilit assakaasuinit, tarngutinit amerissaatinit assigisaannillu, kigutigissaatinit allaniillu siammartinneqartartoq. Plastikiniq mingutsitsineq minnerunngitsumik mikroplastiniq iluamik nerisaqaqatigiinnut pissagunik annertoorujussuarnik kinguneqarsinnaavoq.

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata taamatut ernummateqarneq ersersereer-nikuuaa pineqartoq pillugu Siunnersuisoqatigiiffiup ukiumoortumik ataatsimiinneranit oqaa-seqateqarnikkut.

Maanna Siunnersuisoqatigiiffiup nunani pingasuni naalakkersuisunut kaammattuutigaa ima-ani pisuussutini uumassusilinni mikroplasteqassutsimik misissuinernik aallartitseqqullugit, kiisalu atlantikup avannarliup imartaani plastikini mingutsitsinerup qanoq siammaassimati-gineranik misissueqqullugit.

Tamatuma saniatigut Siunnersuisoqatigiiffiup nunat pingasut naalakkersuisuinut kaammattu-utigaa Nunani Avannarlerni Killerni plastikini mikroplastinillu atuineq annikillisarniarlugu suleqatigiinnermik aallartitseqqullugit, misissuinerillu takutissappassuk plastikinit mingutsit-sisoqartoq, iloriusissioqqullugit piffissap ingerlanerani nioqqutissiani mikroplastinik tamakkiisumik inerteqquteqalernissamut. Tamanna pisinnaavoq mikroplastip ajoqusiineri pillugit nunarsuarmioqatigiinnut paasissutissiisarnissamut sunniiniarnissamullu ataatsimut suliniutinik aallartitsinikkut.

Kaammattuutitut aalajangersakkap matuma timitalerneqarnissaanut periarfissaasinnaavoq Islandimi imaani pissutsinik ilisimatusarfik Hafrannsóknarstofnun, Píngortitaleriffik, Savalimmiunilu imaani pissutsinik ilisimatusarfik Havstovan qinnuigigaanni ataatsimut siunissami imaani pissutsinik ilisimatusarnermi suliassamik ilaattut paasissutissanik katers-eqqullugit taakkuninngalu nalilersueqqullugit.

Atlantikup avannaani plastikinit mingutsitsinerup annertussusaata tamatumalu kingunerisin-naasaata missingerneqarneratigut naalakkersuisut piffissaagallartillugu iliuuseqarsinnaapput, suliniutillu pisariaqartunik aallartitsisinnaallutik mingutsitsinermik tamatumalu píngor-titamut sunniutaanik annikillisaasinnaasunik.

Piujuaannartitsinermik tunngavilimmik ineriartortitsineq eqqarsaatigalugu Naalagaaffiit Peqa-tigiit nunarsuaq tamakkerlugu anguniagaanni 17-iusuni nr. 14-imi imaani uumassuseqarneq pineqarpoq. Tassani immikkut anguniagassat iliuusissallu 14-it taaneqarput nunarsuarmi im-mat taakkunanilu pisuussutit piujuartinneqarnissaannut piujuartitsinissamillu tunngavilimmik iluaqutigineqarnissaannik qularnaarinninnissamut peqataasussat. Tamatumunnga atatillugu anguniagassami 1-imi oqaatigineqarpoq; ”2025-utinnagu imaanik mingutsitsinerit suugaluar-tulluunniit píngitsortinneqarlutillu annertuumik annikillisinneqarsimassapput, minnerun-gitsumik mingutsitsinerit nunami ingerlatanit pissuteqartut, imaanut eqqakkat naggorissa-atinillu mingutsitsinerit ilanngullugit”.

Naalagaaffiit Peqatigiit imaani uumassuseqarneq eqqarsaatigalugu nunarsuaq tamakkerlugu anguniagaat, Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata anersaavanut anguniagaanullu, Siunnersuisoqatigiiffiup pilersinneqarneranik isumaqatigiissummut aallaqqaasiummi erseqqissarneqartunut naapertuulluinnarput:

- Savalimmiut, Kalaallit Nunaat Islandilu, tassa Nunat Avannarliit Killiit, pisuussuti-mik uumassusillit uumaatsullu piujuartinneqarnissaat nakkutigineqartumillu iluaqutiginiarneqarnissaat ataatsimut soqutigisarigaat,
- Pisuussutit taakku nunat pineqartut aningaasarsiornerannut, kulturiannut siunissamilu ineriartornissaannut pingaaruteqarluinnartut,

aamma

- Nunat taakku pisuussutaasa uumassusillit piujuartinneqarnissaat nakkutigineqartumillu iluaqutiginiarneqarnerat pingaaruteqarmat aamma nunarsuup sinnerata inuussutissanik pilersorneqarneranut,